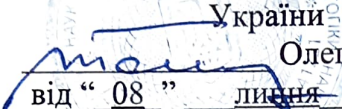
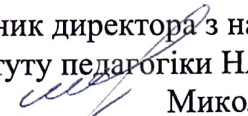

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

«ПОГОДЖЕНО»

Директор Інституту педагогіки НАПН
України

Олег ГОПУЗОВ
від "08" липня 2021 р.

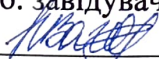
Заступник директора з наукової роботи
Інституту педагогіки НАПН України

Микола ГОЛОВКО
від "08" липня 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
дисципліни**

«ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. ДПА»

для здобувачів вищої освіти
Ступінь «Доктор філософії»
спеціальності: *011 Освітні, педагогічні науки*

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

В. о. завідувача аспірантури та докторантури

Марина ЗАГОРУЛЬКО

Робоча програма навчальної дисципліни «ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. ДПА» для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, 2021. – 18 с.

Розробник:

Науменко Світлана Олександрівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу моніторингу та оцінювання якості загальної середньої освіти Інституту педагогіки НАПН України.

Рецензенти:

Подопрігора Наталія Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу забезпечення якості та цифрового супроводу освіти, професор кафедри природничих наук, хімії, географії та методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Головко Микола Васильович, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, заступник директора з наукової роботи Інституту педагогіки НАПН України.

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України.

Протокол № 8 від «05» липня 2021 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 1	Галузь знань: <u>01 – «Освіта/Педагогіка»</u>	Дисципліна за вибором
Загальна кількість годин – 30		
Модулів – 1	Спеціальність: <u>011 «Освітні, педагогічні науки»</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		2-й
		Семестр
		4-й
Індивідуальне заняття не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>Доктор філософії</u>	Лекції
		4 год.
		Семінарські
		6 год.
		Самостійна робота
		20 год.
		Вид контролю: залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою навчальної дисципліни «Проблема забезпечення якості освіти. ДПА» є сформулювати у здобувачів знання основних понять і категорій педагогічної діагностики та особливостей тестування і моніторингу якості освіти; сформулювати вміння розробляти й аналізувати педагогічні тести та використовувати їх в процесі власної науково-дослідної діяльності; сформулювати вміння проводити контроль, оцінку і моніторинг якості освіти з використанням тестових технологій.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

- здатність і готовність розв'язувати комплікативні науково-дослідні (науково-теоретичні та науково-практичні) проблеми в галузі освіти (відповідно до цілей і завдань професійно-педагогічної та дослідно-інноваційної діяльності) на засадах реалізації голістичного, інтегрованого та компетентнісного підходів, що зумовлює переосмислення наявних та створення нових фундаментальних теоретичних знань (обґрунтованих на концептуально-методологічному рівні) та запровадження новітньої професійно-педагогічної практики (через реалізацію сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти).

загальні компетентності (ЗК):

- *здатність і готовність до виконання науково-дослідної діяльності в галузі освіти на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення (ЗК 2).* Уміння здійснювати науково-дослідну діяльність на основі аналітичного, критичного та креативного мислення;

- *здатність і готовність до аналізу і синтезу актуальної професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел (ЗК 5).* Уміння здійснювати аналіз і синтез інформації в галузі освіти, визначати актуальність професійно значущої інформації та працювати з різними джерелами інформації;

- *здатність і готовність до генерування нових науково-значущих ідей як результату креативного мислення в галузі освіти під час здійснення науково-дослідної та професійно-педагогічної діяльності (ЗК 7).* Уміння мислити креативно, генерувати нові науково-значущі ідеї в галузі освіти;

- *здатність і готовність імплементувати в освітній процес інноваційні практики на основі реалізації сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти (ЗК 8).* Уміння адаптувати новітні західноєвропейські та світові освітньо-педагогічні практики до потреб системи освіти в Україні;

фахові компетентності (ФК):

- *науково-комунікаційна компетентність (ФК 1).* Уміння здійснювати наукову комунікацію (усно і письмово) та презентувати (усно і письмово) результати науково-дослідної діяльності українською мовою;

- *дидактико-методична компетентність (ФК 2).* Уміння застосовувати в освітньому процесі технології, методики, форми організації, методи, прийоми, засоби навчання;

- *цифрова (діджитальна) компетентність (ФК 3).* Уміння використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси в освітній і науково-дослідній діяльності в галузі освіти;

- *контрольно-оцінювальна компетентність (ФК 12).* Уміння розробляти системний моніторинг результатів навчання учнів або/і студентів.

Результати навчання дисципліни «Проблема забезпечення якості освіти. ДПА» можна вважати успішними за умови досягнення

програмних результатів:

ПРН	Знання	Уміння та навички
ПРН 2	- знання про методологію та технології науково-дослідної діяльності в галузі освіти - знання про аналітичне, критичне та креативне мислення	- уміння застосовувати методологію та технології науково-дослідної діяльності - уміння здійснювати науково-дослідну діяльність на основі аналітичного, критичного та креативного мислення
ПРН 5	- знання про аналіз і синтез як теоретичний метод науково-педагогічного дослідження - знання про способи здобуття професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел	- уміння здійснювати аналіз і синтез інформації в галузі освіти - уміння визначати актуальність професійно значущої інформації - уміння працювати з різними джерелами інформації

ПРН 7	<ul style="list-style-type: none"> - знання про креативне мислення особистості - знання про способи генерування науково-значущих ідей в галузі освіти під час здійснення науково-дослідної та професійно-педагогічної діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння мислити креативно - уміння генерувати нові науково-значущі ідеї в галузі освіти
ПРН 8	<ul style="list-style-type: none"> - знання про організацію сучасного освітнього процесу(його особливості в закладах вищої та загальної середньої освіти) - знання про наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння імплементувати в освітній процес інноваційні освітньо-педагогічні практики - уміння адаптувати новітні західноєвропейські та світові освітньо-педагогічні практики до потреб системи освіти в Україні
ПРН 14	<ul style="list-style-type: none"> - знання про наукову комунікацію українською мовою - знання стратегій комунікації учасників освітнього та науково-дослідного процесів - знання іноземної мови на рівні B2/C1 відповідно до глобальної шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння здійснювати наукову комунікацію (усно і письмово) українською мовою (іноземною/іноземними мовами) - уміння презентувати усно і письмово результати науково-дослідної діяльності українською мовою (іноземною/іноземними мовами)
ПРН 15	<ul style="list-style-type: none"> - знання з дидактики середньої та вищої школи - знання часткових (предметних методик) - знання про новітні методологічні підходи, закономірності і принципи освіти в галузі освіти, технології, методики, форми організації, методи, прийоми, засоби навчання - знання сучасних досягнень психодидактики, медіа-дидактики та ін. - знання про ключові компетентності учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) та наскрізні уміння (soft skills) 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння визначати методологію науково-педагогічного дослідження з дидактики вищої та середньої школи - уміння застосовувати в освітньому процесі технології, методики, форми організації, методи, прийоми, засоби навчання
ПРН 16	<ul style="list-style-type: none"> - знання про сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їхнє програмне забезпечення та потенційні можливості їх використання в освітній і науково-дослідній діяльності - знання про «четверту промислову революцію» та 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння використовувати сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їхнє програмне забезпечення в використанні в освітній і науково-дослідній діяльності - уміння використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси в освітній, професійно-педагогічній і науково-дослідній діяльності в галузі

	«Education 4.0» та відповідні тенденції змін в системі освіти України та країнах Західної Європи та інших розвинених країн світу	освіти
ПРН 25	- знання про контроль і оцінювання результатів навчання учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який надається) на засадах голістичного та інтеграційного підходів	- уміння здійснювати системний і систематичний контроль і оцінювання результатів навчання учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який надається) на засадах голістичного та інтеграційного підходів - уміння розробляти системний моніторинг результатів навчання учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який надається) на засадах голістичного та інтеграційного підходів

У *результаті* вивчення дисципліни «Проблема забезпечення якості освіти. ДПА» здобувач повинен:

знати:

- понятійно-категоріальний апарат педагогічного тестування, моніторингу якості освіти, державної підсумкової атестації і зовнішнього незалежного оцінювання;
- критерії і показники якості освіти;
- мету і складові частини системи забезпечення якості освіти;
- умови і чинники забезпечення якості освіти;
- проблеми забезпечення якості освіти;
- завдання і функції моніторингу якості освіти;
- види моніторингових досліджень;
- етапи підготовки і проведення моніторингового дослідження якості освіти;
- мету, завдання, інструментарій національних і міжнародних порівняльних досліджень якості освіти та їх вплив на удосконалення національних освітніх систем;
- форми тестових завдань та вимоги до їх створення;
- особливості бланкового і комп'ютерного тестування та комп'ютерного адаптивного тестування;
- особливості процедури проведення тестування;
- процедуру проведення державної підсумкової атестації (ДПА) і зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) в Україні;
- особливості проведення сертифікаційного оцінювання в інших країнах;
- особливості структури і змісту тестових завдань сертифікаційного оцінювання в Україні та в інших країнах;

вміти:

- розробляти тестові завдання різних форм;
- порівнювати, аналізувати тестові завдання, проводити експертизу їх форми і змісту та доопрацьовувати тестові завдання відповідно до результатів експертизи;
- розробляти й аналізувати тестові завдання ЗНО випускників закладів загальної середньої освіти;
- проводити тестування та аналізувати його результати.

бути здатним:

– аналізувати, порівнювати, робити висновки, обґрунтовувати і відстоювати свою точку зору;

– використовувати знання, вміння і навички, отримані в результаті вивчення навчальної дисципліни, під час власних наукових досліджень

Програма навчальної дисципліни «Проблема забезпечення якості освіти. ДПА» складається з одного модуля. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 30 годин / 1 кредит за ЄКТС.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви блоків (модулів) і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	семінарські	практичні	самостійна робота
Тема 1. Проблема забезпечення якості освіти. Моніторинг якості освіти	9	2	2	-	5
Тема 2. Державна підсумкова атестація й зовнішнє незалежне оцінювання як форми випускних іспитів у закладах загальної середньої освіти й вступних іспитів до закладів вищої освіти: вітчизняний та зарубіжний досвіди	21	2	4	-	15
Всього годин	30	4	6	-	20

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назви тем лекцій	Кількість годин
1.	Проблема забезпечення якості освіти. Моніторинг якості освіти	2
2.	Державна підсумкова атестація й зовнішнє незалежне оцінювання як форми випускних іспитів у закладах загальної середньої освіти й вступних іспитів до закладів вищої освіти: вітчизняний та зарубіжний досвіди	2
	Разом	4

Тема 1. Проблема забезпечення якості освіти. Моніторинг якості освіти (2 год)

Поняття «якість освіти». Чинники реалізації якості освіти. Критерії і показники якості освіти. Система забезпечення якості освіти (мета та її складові частини). Проблеми забезпечення якості освіти в Україні.

Поняття «моніторинг якості освіти». Види моніторингу якості освіти. Об'єкти моніторингу в освіті. Завдання моніторингу в освіті. Міжнародні порівняльні дослідження якості освіти (TIMSS, PISA та ін.), участь в них України та їх значення для України. Національні моніторингові дослідження якості освіти: «Моніторинг якості загальної середньої освіти за результатами навчання учнів у початковій та основній школі» (2013),

«Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи» (2018, 2021) (їх значення і результати).

Тема 2. Державна підсумкова атестація й зовнішнє незалежне оцінювання як форми випускних іспитів у закладах загальної середньої освіти й вступних іспитів до закладів вищої освіти: вітчизняний та зарубіжний досвіди (2 год)

Поняття «державна підсумкова атестація» і «зовнішнє незалежне оцінювання». Історія проведення ДПА в Україні. Історія становлення та проведення ЗНО в Україні. Особливості сертифікаційного оцінювання (ДПА і ЗНО) в Україні та зарубіжних країнах. Комп'ютерне адаптивне тестування. Тест загальної навчальної компетентності (ТЗНК) (2010-2011). Тест загальних навчальних правничих компетентностей (ТЗНПК).

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем семінарських занять	Кількість годин
1.	Моніторинг якості освіти	2
2.	Державна підсумкова атестація і зовнішнє незалежне оцінювання в Україні	2
3.	Якість освіти та проблема її забезпечення. Світовий досвід запровадження сертифікаційного оцінювання	2
	Разом	6

Тема 1. Моніторинг якості освіти (2 год)

Питання для обговорення:

1. Моніторинг як інструмент оцінювання якості освіти. Завдання та функції моніторингу в освіті.
2. Види моніторингових досліджень. Внутрішній і зовнішній моніторинг.
3. Міжнародні порівняльні дослідження як інструмент моніторингу якості освіти (мета, завдання, інструментарій) та їх значення для країн-учасниць.
4. Україна як учасник міжнародних порівняльних досліджень якості освіти.
5. Національні моніторингові дослідження якості освіти.

Тема 2. Державна підсумкова атестація і зовнішнє незалежне оцінювання в Україні (2 год)

Питання для обговорення:

1. Зміст понять: «державна підсумкова атестація» і «зовнішнє незалежне оцінювання».
2. ДПА і ЗНО в Україні: історія, сучасність та шляхи удосконалення.
3. Тестові завдання вітчизняних ДПА і ЗНО, їх позитивні риси і недоліки.
4. Тест загальної навчальної компетентності (ТЗНК) у системі ЗНО (2010-2011).
5. Тест загальних навчальних правничих компетентностей (ТЗНПК) як складова частина єдиного фахового вступного випробування для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти.

Тема 3. Якість освіти та проблема її забезпечення. Світовий досвід запровадження сертифікаційного оцінювання (2 год)

Питання для обговорення:

1. Сертифікаційне оцінювання (ДПА і ЗНО) в зарубіжних країнах: історія та сучасність.
2. Тестові завдання сертифікаційного оцінювання (ДПА і ЗНО) в зарубіжних країнах: їх особливості, позитивні риси і недоліки.
3. Шляхи удосконалення вітчизняних ДПА і ЗНО з позиції міжнародного досвіду.
4. Якість освіти в Україні з позиції міжнародного досвіду та шляхи її підвищення.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни «Проблема забезпечення якості освіти. ДПА» спрямований на закріплення теоретичних знань і їх поглиблення, на набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, що сприяє формуванню професійного світогляду майбутніх фахівців докторів філософії.

Самостійна робота поділяється на 4 теми (по 5 годин кожна).

Кожна самостійна робота передбачає виконання письмового завдання або презентації.

Звітуватись за виконання самостійної роботи бажано під час відповідного семінарського заняття.

Матеріали, підготовлені письмово, здаються (надсилаються) викладачу на перевірку.

№ з/п	Назви тем самостійних робіт	Кількість годин
1.	<p>Особливості структури і змісту тестових завдань національних і міжнародних порівняльних досліджень якості освіти</p> <p>Ознайомлення з тестовими завданнями одного із міжнародних порівняльних досліджень якості освіти (TIMSS, PISA, PIRLS, CIVICS, SITES тощо) і тестовими завданнями національного дослідження («Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи» (2018) або «Моніторинг якості загальної середньої освіти за результатами навчання учнів у початковій та основній школі» (2013)) та підготовка письмової роботи щодо їх порівняння, аналізу форм і змісту тестових завдань, виявлення їх переваг і недоліків.</p> <p><i>(Письмова робота на 1-2 аркушах формату А4, шрифт Times New Roman, розмір 12, одинарний інтервал, з подальшим захистом положень на семінарському занятті).</i></p>	5
2.	<p>Особливості структури і змісту тестових завдань зовнішнього незалежного оцінювання в Україні. Розроблення тестових завдань ЗНО</p> <p>Ознайомлення з тестовими завданнями ЗНО і складання за їх прикладом 10 тестових завдань (різних форм) з будь якого навчального предмета.</p> <p><i>(Письмова робота на 1-2 аркушах формату А4, шрифт Times New Roman, розмір 12, одинарний інтервал, з подальшим захистом)</i></p>	5

	<i>положень на семінарському занятті).</i>	
3.	ДПА і ЗНО в Україні: переваги й недоліки. Удосконалення вітчизняної ДПА і ЗНО Підготовка доповіді про переваги й недоліки ДПА і ЗНО в Україні та напрями їх удосконалення. <i>(Письмова робота на 1-2 аркушах формату А4, шрифт Times New Roman, розмір 12, одинарний інтервал, з подальшим захистом положень на семінарському занятті).</i>	5
4.	Особливості застосування сертифікаційного оцінювання в зарубіжних країнах Підготовка доповіді про особливості застосування сертифікаційного оцінювання в будь якій одній зарубіжній країні. <i>(Письмова робота на 1-2 аркушах формату А4, шрифт Times New Roman, розмір 12, одинарний інтервал, з подальшим захистом положень на семінарському занятті).</i>	5
	Разом	20

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне дослідницьке завдання – «Вплив дисертаційного дослідження здобувача на якість освіти в Україні» (доповідь).

Індивідуальне дослідницьке завдання (ІДЗ) з навчальної дисципліни «Проблема забезпечення якості освіти. ДПА» – це поєднання науково-дослідної та навчально-прикладної роботи здобувача, яка містить результати як дослідницького пошуку, так і прикладні ідеї реалізації проєкту.

Мета ІДЗ – самостійне вивчення частини матеріалу дисципліни, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчальної дисципліни, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІДЗ – доповідь здобувача про вплив його дисертаційного дослідження на якість освіти в Україні.

Орієнтовна структура ІДЗ. Воно повинно містити:

– обґрунтування актуальності, необхідності для суспільства такого дисертаційного дослідження;

– передбачення соціального ефекту;

– план просування та реалізації.

Захист ІДЗ відбувається на останньому семінарському занятті й супроводжується презентацією у програмі PowerPoint.

У таблиці 7.1 подано критерії оцінювання ІДЗ та відповідну шкалу оцінювання.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІДЗ

№ з/п	Критерій оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за критерієм
1	Обґрунтування актуальності, необхідності для суспільства такого дисертаційного дослідження	5
2	Передбачення соціального ефекту	5
3	План просування та реалізації	5
4	Презентація і захист	5
	Разом	20 балів

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання дисципліни застосовуються словесні, наочні й практичні методи навчання.

Словесні й наочні методи навчання використовуються під час лекцій і семінарських занять, практичні – під час здійснення здобувачами самостійної роботи та індивідуального дослідницького завдання.

Під час проведення лекцій і семінарських занять використовуються такі словесні методи як розповідь, пояснення, усне опитування, бесіда, дискусія.

До наочних методів навчання, які застосовуються під час викладання дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

Зокрема:

за типом пізнавальної діяльності:

- проблемного викладу;
- дослідницький;

відповідно до логіки пізнання:

- аналітичний;
- індуктивний;
- дедуктивний;

за основними етапами процесу:

- формування знань;
- формування умінь і навичок;
- застосування знань;
- узагальнення;
- закріплення;
- перевірка;

за системним підходом:

- стимулювання та мотивація;
- контроль та самоконтроль.

за джерелами знань:

- словесні – лекція, пояснення, розповідь, бесіда;
- наочні – демонстрація, ілюстрація.

за рівнем самостійної розумової діяльності:

- проблемний;
- частково-пошуковий;
- дослідницький.

Методи під час дистанційного навчання: телекомунікаційні (інтерактивні комп'ютерні відеоконференції, on-line консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії з використанням освітніх платформ (Zoom, Classroom, Google Meet) та месенджерів (Telegram, Viber).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль успішності засвоєннями здобувачами навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування й оцінювання знань під час семінарських занять, виконання здобувачами самостійних робіт й індивідуального дослідницького завдання.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою.

Очікувані результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються на першому занятті в семестрі. Враховуються бали, набрані на заняттях та під час підсумкового контролю (заліку). При цьому обов'язково враховуються: присутність на заняттях та активність здобувача під час заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном чи іншими пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання та ін.

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них 85 балів здобувач може отримати впродовж роботи на семінарських і лекційних заняттях (впродовж семестру вивчення дисципліни), 15 балів – на заліку.

Необхідною умовою допуску здобувача до підсумкового контролю є виконання ним індивідуального завдання, за яке здобувач може отримати від 1 до 20 балів.

Схеми нарахування балів з дисципліни подано у таблицях 10.1 та 10.2.

Таблиця 10.1

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточне оцінювання, самостійна робота, залік									Підсумковий контроль (залік)	Сума	
T1			T2								
Л	С	С/р	Л	С	С/р	С/р	С	С/р	Індивідуальне дослідницьке завдання		
2	10	8	2	10	7	8	10	8	20	15	100

Скорочення: Л – лекція; С – семінарське заняття; С/р – самостійна робота.
T1, T2 – теми модулів.

Примітка. Отримання 20 балів за індивідуальне дослідницьке завдання є необхідною умовою допуску здобувача до підсумкового контролю.

Таблиця 10.2

Схема нарахування балів з дисципліни

Види та зміст обов'язкових завдань	Максимальна оцінка за одне завдання	Кількість завдань	Сума балів за даний тип завдання
Відвідування навчальних занять (лекцій, семінарських занять)	2 бали	2+3	10 балів
Робота на семінарському занятті	8 балів	3	24 бали
Самостійна робота	7 або 8 балів*	4	31 бал
ІДЗ	20 балів	1	20 балів
Разом			85 балів

* Лише самостійна робота № 2 «Особливості структури і змісту тестових завдань зовнішнього незалежного оцінювання в Україні. Розроблення тестових завдань ЗНО» оцінюється у 7 балів, усі інші – у 8 балів.

Умови нарахування балів

За кожне відвідування навчального заняття (лекції, семінарського заняття) здобувач може отримати 2 бали. Якщо здобувач спізнився на навчальне заняття або під час дистанційного навчання не включив відеокамеру, то отримує лише 1 бал. З урахуванням того, що з дисципліни передбачено 5 аудиторних занять (2 лекції та 3 семінарських заняття), то за відвідування здобувач може отримати 10 балів. Здобувач, що не був присутнім на занятті з поважної причини, може отримати 2 бали за відвідування лише за умови перескладання даної теми (як лекції, так і семінарського заняття) та пред'явлення документа, що пояснює поважність причини відсутності.

За роботу на кожному семінарському занятті здобувач може отримати по 8 балів (3 семінарських заняття – усього 24 бали). З восьми можливих балів за семінарське заняття 5 балів можна отримати за доповідь, а інші 3 бали – за активну участь в дискусії. Тобто, аспірант, що не був присутнім на семінарському занятті, при відпрацюванні може отримати максимум 5 балів. (Усього на семінарському занятті здобувач може отримати до 10 балів, з яких 2 бали – за відвідування, 8 балів – за роботу на семінарському занятті.)

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено 4 завдання для самостійної роботи, за кожне з яких можна отримати по 7 або 8 балів (лише самостійна робота № 2 «Особливості структури і змісту тестових завдань зовнішнього незалежного оцінювання в Україні. Розроблення тестових завдань ЗНО» оцінюється у 7 балів, всі інші – у 8 балів) (усього 31 бал за всі самостійні роботи).

За індивідуальне дослідницьке завдання здобувач може отримати максимум 20 балів. Виконання цього завдання є необхідною умовою допуску здобувача до підсумкового контролю (заліку).

Перескладати будь-який вид навчального завдання дозволяється не більше двох разів.

Таким чином, до заліку здобувач може набрати до 85 балів.

Якщо здобувач набирає менше 35 балів за 100-бальною шкалою, то повинен повторно прослухати курс.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Презентації лекцій викладача.
2. Методичні рекомендації з підготовки до семінарських занять з дисципліни «Проблема забезпечення якості освіти. ДПА» – рукопис.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Енциклопедія освіти / Академія педагогічних наук України ; головний ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
2. Енциклопедія освіти / Нац. акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень; заст. гол. ред. В. І. Луговий, О. М. Топузов; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва; редкол.: О. І. Ляшенко, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, П. Ю. Саух, Л. Д. Березівська, І. Д. Бех, В. Ю. Биков, М. С. Гальченко, В. В. Засенко, С. А. Калашнікова, М. О. Кириченко, Л. Б. Лук'янова, В. Г. Панок, В. О. Радкевич, О. Я. Савченко, М. М. Слюсаревський, О. В. Сухомлинська. 2-ге вид, допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.
3. Гриневич Л., Лікарчук І. Зовнішнє незалежне оцінювання в Україні: історія, уроки, ризики : істор. нарис. 2011. 48 с.
4. Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи : аналітико-методичні матеріали / кол. автор.; за загальною редакцією О. М. Топузова ; укл. М. В. Головка. Київ : Педагогічна думка, 2021. 192 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726079/>.
5. Журнал «Вісник ТІМО. Тестування і моніторинг в освіті».
6. Концепція забезпечення якості вищої освіти України (за результатами проекту Tempus "TRUST" "Національна система забезпечення якості і взаємної довіри в системі вищої освіти України"). *Імператив якості: вчимося цінувати і оцінювати вищу освіту* : навч. посіб. / вид. "Компанія "Манускрипт". Львів, 2014. С. 540-570. URL: <http://theologia.ucu.edu.ua/uk/bogoslovski-praci/392-koncepcija-zabezpechennja-jakosti-vyshchoji-osvity-ukrajiny>.
7. Локшина О. І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.) : монографія. Київ : Богданова А. М., 2009. 404 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/5435/>.
8. Методи, засоби і процедури державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання випускників гімназії : практичний посібник / О. І. Ляшенко, Т. О. Лукіна, Ю. О. Жук, Л. С. Ващенко, С. Г. Головка, А. В. Гривко, С. О. Науменко ; за заг. ред. Ю. О. Жука [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 177 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/729401/>.
9. Методика державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання випускників гімназії : методичні рекомендації / О. І. Ляшенко, Т. О. Лукіна, Ю. О. Жук, Л. С. Ващенко, С. Г. Головка, А. В. Гривко, С. О. Науменко ; за заг. ред. Ю. О. Жука [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 83 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/729076/>.
10. Методичні рекомендації з проведення моніторингу якості загальної середньої освіти за результатами навчання учнів у початковій та основній школі (Лист ПТЗО № 14.1/10-2824 від 27.08.13 року) [Електронний ресурс]. *Освіта.ua* : веб-сайт. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36953/.
11. Моніторинг у 5-х та 10-х класах [Електронний ресурс]. *Освіта.ua* : веб-сайт. URL: <http://osvita.ua/school/monitoring/>.
12. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи / за заг. ред. О. І. Локшиної. Київ : К.І.С., 2004. 128 с.

13. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / НАПН України ; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ : Пед. думка, 2016. 448 с. (До 25-річчя незалежності України). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/166230/>.

14. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : монографія / Нац. акад. пед. наук України ; редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), О. М. Топузов (заст. голови) ; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 384 с. (До 30-річчя незалежності України). DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua>. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726223/>.

15. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (схвалена Указом Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013 [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України* : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>.

16. Організаційно-методичне забезпечення моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти : монографія / за ред. О. І. Ляшенка. Київ : Пед. думка, 2011. 160 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/2967/>.

17. Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України № 1480 від 30.11.2020. *Верховна Рада України. Законодавство України* : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1480729-20>.

18. Про освіту : Закон України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст. 380). *Верховна Рада України. Законодавство України* : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

19. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16 січня 2020 року № 463-IX. *Верховна Рада України. Законодавство України* : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.

20. Проблеми якості освіти: теоретичні й практичні аспекти. *Матеріали методологічного семінару АПН України, 15 листопада 2006 р., Київ*. Київ : СПД Богданова А. М., 2007. 336 с.

21. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручн. Київ : Грамота, 2012. 504 с.

22. Старша школа зарубіжжя: організація та зміст освіти / за ред. О. І. Локшиної. Київ : СПД Богданова А. М., 2006. 232 с.

23. Теоретико-методичні засади побудови моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти : монографія / за ред. О. І. Ляшенка, Ю. О. Жука. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 160 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713252/>.

24. Тест загальної навчальної компетентності (демонстраційний варіант). ТЗНК 2011 / Український центр оцінювання якості освіти. URL: http://www.athens.kiev.ua/wordpress/wp-content/uploads/2012/01/20120119_demo_tznc_2011.pdf.

25. Тест загальної навчальної правничої компетентності (ТЗНПК) у системі вступу на магістерські програми за спеціальністю 081 «Право» : інформаційні матеріали / укладачі: Раков С. А., Терещенко В. М. Київ, 2017. 26 с. URL: [http://nau.edu.ua/site/variables/docs/pk/2017/Pravo/1.-tznpk-2017-\(buklet-rozshirenij\).pdf](http://nau.edu.ua/site/variables/docs/pk/2017/Pravo/1.-tznpk-2017-(buklet-rozshirenij).pdf).

26. Тестові технології оцінювання ключових і предметних компетентностей учнів основної і старшої школи : монографія / за ред. Ляшенка О. І., Жука Ю. О. Київ : Педагогічна думка, 2014. 200 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/9410/>.

27. Топузов О. М. Забезпечення якості загальної середньої освіти: на шляху до європейських стандартів. *Український педагогічний журнал*. 2015. № 1. С. 16-27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2015_1_5.

28. Ярошук Л. Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти : навч. посіб. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 304 с.

29. TIMSS-2007: засади вимірювання і відкриті завдання із математики та природничих наук для 4 і 8 класів / Мулліс Іна В. С., Мартін Майкл О., Руддок Грехем Дж. та ін. ; пер. з англ. Харків : Факт, 2006. 672 с.

Додаткова

1. Бунтурі Ю. В., Каніщева О. В., Вовк М. А., Лютенко І. В. Адаптивне навчання, як один з перспективних напрямків у сучасній інформаційній навчальній системі. *Системи обробки інформації*. 2017. № 2 (148). С. 155–162 URL: <http://www.hups.mil.gov.ua/periodic-app/article/17412/ukr>.

2. Бобак Н. В., Мартинюк О. В., Марочко Н. М. Моніторинг якості освіти: міжнародний досвід. URL: <http://www.ipro.if.ua/files/%D0%86%D0%9C/MON/Bobak.pdf>.

3. Булах І. Є., Мруга М. Р. Створюємо якісний тест : навч. посібник. Київ : Майстер-клас, 2006. 160 с. URL: <https://testcentr.org.ua/books/stvoryuyemo-yakisnyy-test.pdf>.

4. Варіанти тестів моніторингу. *Конотопська спеціалізована школа I-III ступенів № 3* : веб-сайт. URL: http://konotop3school.at.ua/index/varianti_testiv_monitoringu/0-42.

5. Вимірювання в освіті : підручник / за ред. О. В. Авраменко. Кіровоград : Лисенко В. Ф., 2011. 360 с. URL: http://moodle.ndu.edu.ua/pluginfile.php/889/mod_page/content/1/Vymir_v_Osviti_redak_Avramenko.pdf.

6. Деякі питання запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти : Постанова Кабінету Міністрів України № 1095 від 25 серпня 2004 р. *Верховна Рада України. Законодавство України* : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1095-2004-%D0%BF#Text>.

7. Калініна Л. М., Топузов О. М., Лапінський В. В. Факторна модель оцінювання ефективності управління закладом загальної середньої освіти та її практичне застосування. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Т.80 № 6. С. 346–368. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v80i6.3912>. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3912/1751>.

8. Лукіна Т. Оцінювання як інструмент управління якістю загальної середньої освіти. *Педагогічний пошук*. 2005. № 2(46). С. 12–14.

9. Лукіна Т. О. Вимірювання й управління якістю освіти : навч.-метод. матеріали. Київ : Експрес-об'ява, 2007. 50 с.

10. Ляшенко О. І. Оцінювання навчальних досягнень учнів за допомогою адаптивного тестування. *Освіта для миру = Edukacja dla pokoju*. 2019. Том 1. С. 178-189. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718779/>.

11. Ляшенко О. І. Якість освіти: проблеми оцінювання, моніторингу та управління. *Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992–2002* : збірник наукових праць до 10-річчя АПН України / Академія педагогічних наук України. Ч. 1. Харків : ОВС, 2002. С. 243–250.

12. Ляшенко О. І., Раков С. А. Тест загальної навчальної компетентності: основні засади і результати пілотування. *Педагогіка і психологія*. 2012. № 2. С. 27–35. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/4523/>.

13. Методика і технології оцінювання діяльності загальноосвітнього навчального закладу : посібник / Ляшенко О. І., Лукіна Т. О., Булах І. Є., Мруга М. Р. Київ : Педагогічна думка, 2012. 160 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/2969/>.

14. Моніторинг стандартів освіти / за ред. Альберта Тайджмана і Т. Невілла Послтвейта ; переклала з англ. Ірина Пилипчук. Львів : Літопис, 2003. 328 с. (Серія : Освіта).

15. Моніторинг якості освіти: становлення та розвиток в Україні: рекомендації з освітньої політики / за заг. ред. О. І. Локшиної. Київ, 2004. 160 с.

16. Порівняльна педагогіка. *Освітня політика. Портал громадських експертів* : веб-сайт. URL: <http://education-ua.org/ua/porivnyalna-pedagogika>.

17. Про невідкладні заходи щодо запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти : Постанова Кабінету Міністрів України № 1312 від 31 грудня 2005 року. *Верховна Рада України. Законодавство України* : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1312-2005-%D0%BF#Text>.

18. Прокопенко Н. Основні результати міжнародного порівняльного дослідження якості природничо-математичної освіти TIMSS 2011. *Освітня політика. Портал громадських експертів* : веб-сайт. 2013. URL: <http://education-ua.org/ua/analytics/68-osnovni-rezultati-mizhnarodnogo-porivnyalnogo-doslidzhennya-yakosti-prirodnicho-matematichnoji-osviti-timss-2011>.

19. Совсун І. Освітні вимірювання в Україні. Дорожня карта. *Освітня політика. Портал громадських експертів* : веб-сайт. 2017. URL: <http://education-ua.org/ua/analytics/942-osvitni-vimiryuvannya-v-ukrajini-dorozhnya-karta>.

20. Стрелюк О. Моніторинг середньої освіти, запрограмований на провал. *LB.ua* : веб-сайт. URL: https://lb.ua/blog/olha_strelyuk/239380_monitoring_serednoi_osviti.html.

21. Топузов О. Теоретико-методичні засади особистісно орієнтованого навчання предметів природничого циклу. *Рідна школа*. 2012. № 1-2. С. 13-16.

22. Топузов О., Калініна Л. Організаційні механізми управління закладами освіти: методології та теоретичні засади. *Український педагогічний журнал*. 2017. № 4. С. 34–44. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/563>.

23. УРОКИ PISA-2018 : методичні рекомендації / кол.авт. : Васильєва Д.В., Головка М.В., Жук Ю.О., Козленко О.Г., Ляшенко О.І., Науменко С.О., Новосьолова В.І. / Інститут педагогіки НАПН України. Київ : Педагогічна думка, 2020. 96 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/719572/>.

24. Федорук П. І. Адаптивні тести: загальні положення. *Математичні машини і системи*. 2008. № 1. С. 115-127. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/748/10-fedoruk.pdf?sequence=1>.

25. Федорук П. І. Використання адаптивних тестів в інтелектуальних системах контролю знань. *Штучний інтелект*. 2008. № 3. С. 380-387. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/6981/03-Fedoruk.pdf?sequence=1>.

26. Lokshyna O. I., Topuzov O. M. COVID-19 and education in Ukraine: responses from the authorities and opinions of educators. *Perspectives in Education*. 2021. Vol. 39. No. 1. P. 207-230. DOI: <https://doi.org/10.18820/2519593X/pie.v39.i1.13>. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/725395/>.

Інформаційні ресурси

1. Державна підсумкова атестація. *Міністерство освіти і науки України* : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/derzhavna-pidsumkova-atestatsiya>.

2. *Державна служба якості освіти України* : веб-сайт. URL: <https://sqe.gov.ua/prescentr/>.

3. ЗНО для магістрів. *Український центр оцінювання якості освіти* : веб-сайт. URL: <http://testportal.gov.ua/zno-dlya-magistriv/>.

4. Моніторинг початкової освіти. *Український центр оцінювання якості освіти* : веб-сайт. URL: <https://testportal.gov.ua/zagalna-informatsiya-pochatkova/>.

5. *Український центр оцінювання якості освіти* : веб-сайт. URL: <http://testportal.gov.ua/>.

6. *PISA* : веб-сайт. URL: <http://www.oecd.org/pisa/>.

7. *PISA. Ukraine* : веб-сайт. URL: <http://pisa.testportal.gov.ua/>.

8. *TIMSS and PIRLS* : веб-сайт. URL: <https://timssandpirls.bc.edu/>.

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 8 від «05» липня 2021 р.).

Рецензенти:

Подопригора Наталія Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу забезпечення якості та цифрового супроводу освіти, професор кафедри природничих наук, хімії, географії та методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Головко Микола Васильович, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, заступник директора з наукової роботи Інституту педагогіки НАПН України.

Науменко С. О. **Робоча програма навчальної дисципліни «Проблема забезпечення якості освіти. ДПА» – 011 «Освітні, педагогічні науки»** (теорія навчання в закладах загальної середньої і вищої освіти). [Електронне видання]. Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2021. 18 с.

Зміст курсу розкриває проблеми забезпечення якості освіти в Україні та світі, особливості сертифікаційного оцінювання (державна підсумкова атестація й зовнішнє незалежне оцінювання) в Україні та зарубіжних країнах; дає уявлення про основні поняття і категорії педагогічної діагностики та особливості тестування і моніторингу якості освіти.

The content of the course reveals the problems of ensuring the quality of education in Ukraine and in the world, the features of certification assessment (state final certification and external independent assessment) in Ukraine and in foreign countries; presents an idea of the basic concepts and categories of pedagogical diagnostics and features of testing and monitoring the quality of education.